

Liv i bokform og på nett

Faglogg til oppgave 3 – avbrutt og valgt bort

Hva har jeg gjort?

Jeg er interessert i sosiale medier, både som kanal, hvordan de brukes og hvordan bruken eventuelt påvirker folks måte å kommunisere med og forholder seg til hverandre på. I denne oppgaven valgte jeg derfor å ta for meg Oscar Guermouches utgivelse ”Vad gör du just nu?”, som presenterer forfatterens statusoppdateringer på Facebook fra en knapp toårsperiode i bokform. Hittil har det vært mer vanlig å gjøre trykksaker om til nettversjoner enn omvendt. Jeg var derfor veldig spent på hvordan resultatet var blitt. I analysen har jeg forsøkt å undersøke bestemte deler av verket og peke på hva som er gjort og hvordan dette fungerer og hvorfor.

Hvordan var arbeidsprosessen?

Jeg startet arbeidet med å lese gjennom Oscar Guermouches bok ”Vad gör du just nu?” flere ganger. I tillegg søkte jeg etter og leste en del om og av Oscar Guermouche via nett. I dette arbeidet brukte jeg vanlig journalistisk **kildekritikk**.

Samtidig leste jeg mye teori, både fra pensum og fra andre kilder, for eksempel masteroppgaver om selvframstilling i sosiale medier. Jeg brukte vanlig journalistisk **kildekritikk i vurderingen** av materialet. Underveis noterte jeg meg mulige spørsmål til videre **analyse**, markerte ting jeg syntes var viktige eller interessante og samlet etter hvert mye av dette i korte sammendrag av pensum. Dette tok mye tid, men kommer forhåpentligvis til å være til nytte i arbeidet med kappetekst i eksamensmappa og forberedelser til muntlig eksamen.

Etter hvert som jeg leste, ble jeg nysgjerrig på stadig flere forhold og ønsket å ha med stadig flere momenter i oppgaven (illustrert med uthevede ord og ordliste med forklaringer her i fagloggen). Oppgaveutkastet mitt ble derfor stadig lenger. Jeg ønsket blant annet å **sammenlikne** boka med FB-versjonen den skal være en **reproduksjon** av i sin opprinnelige **kontekst**, men fant ikke spor av den noe sted. Den manglende **muligheten til å etterprøve** påstandene til forfatteren aktualiserte tanker om **autentisitet** og **troverdighet**. Kanskje har det

vært viktig for **forfatteren** å slette oppdateringene for nettopp å fremkalle spørsmål og følelser hos **leseren**. Kanskje har de aldri eksistert i det hele tatt. Jeg ble overrasket og skeptisk og måtte lese boka på nytt med en nytt **blikk**. Samtidig oppsøkte jeg **epitekster** og andre **kilder** (blant annet forfatterens omfattende CV) i et forsøk på finne dokumentasjon eller sannsynlighetsdekning for at i hvert fall noe av innholdet i statusene kunne være **sant**.

Selv om jeg ikke fant opphavsteksten, ønsket jeg ikke helt å forkaste ønsket om å sammenligne versjonene og se nærmere på hvordan netteksten var **adaptert** til boktekst. Jeg fant derfor Oscar Guermouches nåværende Facebookside (som var startet rundt årsskiftet i år), vurderte hvordan forfatteren brukte denne og la til den kunnskapen jeg hadde om hvordan min egen og mine kontakters FB-sider ser ut og blir brukt. Disse elementene brukte jeg deretter som utgangspunkt for å **konstruere** et mentalt bilde av hvordan siden eventuelt kan ha **sett ut** og fungert. Slik fylte jeg selv ut **informasjonen som manglet**. Dette er selvfølgelig en svært upålitelig fremgangsmåte, ettersom bildet er et **produkt av mine erfaringer og vurderinger**. Disse kan være helt annerledes enn forfatterens. Likevel tror jeg øvelsen har vært til hjelp i arbeidet med **analysen** av ”Vad gör du just nu?”.

Hva lærte jeg?

Gjennom lesingen av Oscar Guermouche ble jeg enda mer overbevist om det det kan være vel så lærerikt å stille spørsmål som å få raske svar. Fordi spørsmål ofte setter i gang tankene. Fordi en del svar kan være til liten nytte. I tillegg lærte jeg at paratekster kan påvirke måten du leser en tekst på i vesentlig grad. Disse tekstene er ikke bare salgspakater og pynt, de kan være effektive bruksanvisninger. Denne innsikten har gitt meg økt interesse for og bevissthet rundt hvilken rolle **paratekster** kan spille i forståelsen av et verk.

Gjennom pensumlesing lærte jeg blant annet om ulike biografiske tekster, om hvordan man kan skrive og analysere biografier, om den historiske utviklingen til sjangeren, om forhold knyttet til forfatter og leser, bruk av narrativer, identitetsdannels og selvframstilling gjennom tidene m.m.. Her følger en kort ordlistepreget oversikt over tema jeg synes har vært spesielt interessante eller relevante for denne oppgaven:

-
-
-

Gjennom tankeeksperimentet med sammenlikning av de ulike versjonene ble jeg blant annet mer bevisst på følgende:

- De ulike mediens muligheter og begrensninger og sjangerspesifikke forhold bok/nett
De fleste Facebook-oppdateringer og kommentarer sier noe om hva avsenderen er opptatt av og hva vedkommende gjør og tenker (gir mye informasjon om forfatteren/jeg'et). Dette er likt i begge versjonene av teksten. Nettversjonen er imidlertid lagt til rette for (og oppfordres til) **kommunikasjon** med venner og kontakter gjennom kommentarer og likes (tommel opp). Slike tilbakemeldinger kan bidra til å **supplere bildet** av sidens eier, i tillegg til å vise hva slags **nettverk** vedkommende er del av og hvordan **tonen** er mellom dem som kommuniserer der. Det er også mulig å **klikke seg inn** på hver enkelt for å få vite mer om hvem de er og om eventuell **relasjon** mellom aktørene. Bokversjonen har ingen muligheter for slik kommunikasjon og **interaktivitet**. Her fremstår teksten som **enstemmig** og oversiktlig. Hvis man ønsker mer informasjon om noe, må man lete utenfor teksten på en mer omstendelig måte enn via direkte tilgang og lenker.
- *Er det sant?*
Sannhetsverdien er ikke alltid like lett å avklare. Selvfremstilling kan gi feilaktige bilder. Ikke alt er helt sant, eller i hvert fall ikke slik det ser ut i første omgang. Men det kan likevel sin noe sant om den som har sagt det. For eksempel at jeg bryr meg. Og jeg har en samvittighet. En slags sannhet fordekt i løggen eller feilfremstillingen. Det er naturlig å ville pynte på ting litt. Ser bedre ut. Fremstå som noe litt annet enn man kanskje er. Bevisst eller ubevisst. OGs bok tror jeg han er meget bevisst på dette. Eller: jeg vet at han er det. Det går tydelig frem av teksten. Og av epitekstene.
- *Man vet ikke alltid så mye om sitt publikum.* Selv om man ser for seg at man har et **publikum**, vet man som forfatter som regel lite om det. På Facebook er publikummet synlig hele tiden, i form av bilder og navn, instruksjoner og oppfordringer i skjermflaten der teksten står. Det kan være et medvirkende publikum på en mer umiddelbar og tilgjengelig måte enn leserne av en bok kan være det. Den som skriver blir hele tiden minnet om at han eller hun har et publikum og kan til og med snakke direkte til dem. På denne måten gjøres de oppmerksomme på at den som skriver vet at de er der. Eller at vedkommende i hvert fall tror de er det.
- Signalene fra dette sosiale spillet kan bidra til å si noe viktig om meg. I OGs bok er disse ikke med. Kanskje var de det på FB. Selv om teksten i boka er direkte sitater fra FB-siden (men uten konteksten), blir den derfor en helt annen (eller i hvert fall litt

annen) tekst i den nye konteksten. Leserens tanker om teksten blir dermed også annerledes. Man har bestemte forventninger til bestemte sjangre og kanaler. Man venter noe annet av en tekst på Facebook enn fra en tekst i en bok. Man forventer etter hvert å kunne medvirke i tekster på nett. Tekstene er i prosess og samspiller. Men ikke i boka. Her er produksjonsprosessen på mange måter over, i hvert fall tekstlig.

Forfatteren har gjort sitt og gått videre. Nå gjenstår eventuelle prosesser i leseren.

Slik kunne man analysert tekstene i OGs bok også. En for en. Flere sammen. Fulgt eventuelle tråder videre til andre personer og mellom andre personer. Nettverk. Selv om det kan se likt ut ved første øyekast, er det noe annet. I dette tilfellet noe ganske vesensforskjellig annet. Jeg mener man taper mye.

Lærer etter hvert hvordan skrive for å få respons og hvordan skrive for å unngå respons.

Sosiale relasjoner synliggjøres. Hvem kommenterer hyppig hos hverandre? Hvilken tone er det i kommentarene?

Hva vinner man: Tydeliggjør eierens bidra, egen fremstilling blir tydeliger

Hva taper man: Samhandlingen. Tegn på relasjoner. Ulike toner og roller man har i forhold til ulike forbindelser. Teksten handler ikke bare om det som faktisk står. Det ligger ofte vel så mye informasjon mellom og rundt linjene. Situasjonsbetinget. Kommentarer sier ikke så mye enkeltvis, men samlet og over tid kan de si mye. Kan tolkes ulikt av forskjellige aktører avhengig av egen posisjon.

Bevissthetsgrad

En del uheldige episoder kan trolig skyldes at man var ubevisst i gjerningsøyeblikket. Eller at man manglet kunnskap og forståelse om hva Facebook faktisk kan innebære. Hva du risikerer og hva du potensielt kan vinne.

Sammendrag av hva jeg har gjort i det lille forskningsprosjektet mitt: Jeg oppdaterer statusen min, akkurat som Oscar Guermouche. Studerer andres statusoppdateringer. Repeterer.

Reproduserer. Krysspubliserer. Sampler. Overvåker. Kommenterer. Følger opp og videreutvikler. Kryper ned i detaljene og svever over helheten. Har hjemme alene-fest i toppen av kroppen og føler meg nesten som en konseptuell performancekunstner. Finner opp (?) og fremfører min første sosiale nettverksmonolog. Oppdager at mitt hode er et hus hvor mine sanger holder til. Og avslutter.